

[Per Hækkerup.]

demokratisering af den højere uddannelse, og det er med overordentlig stor glæde, jeg noterer, at dette er lovforslagets bærende princip. Det må være således, at når et forældrepar sammen med deres søn eller datter overvejer, om de har mulighed for at give den pågældende adgang til en videregående uddannelse, må de økonomiske spekulationer ikke stille sig hindrende i vejen for, at de vælger at lade den unge gå i gymnasiet eller fortsætte en lærlinguddannelse med at gå på teknikum o. s. v. Det må være således, at de, i det øjeblik dette overordentlig vigtige erhvervsvalg træffes, ved, at hvis de vælger at lade den unge fortsætte sin uddannelse, er der en rimelig sikkerhed for, at han eller hun, forudsat evnerne og lysten er tilstede, er i stand til at gennemføre studiet.

Jeg vil som det andet hovedprincip nævne, at lovforslaget, der, som det understreges såvel i bemærkningerne som i den højtærede ministers fremsættelsestale, er opbygget grundlag af ungdomskommissionens betænkninger, bygger på stipendieprincippet i modsætning til låneprincippet. Gennemførelse af stipendieprincippet, i hvert fald for så vidt angår mere langvarige uddannelser, med kun undtagelsesvis anvendelse af låneprincippet, og i så fald kun for kortvarige uddannelser, er en forudsætning for, at man effektivt kan opnå det, man ønsker at opnå ved denne lov. Hvis man stiller den unge overfor muligheden for, at han eller hun vil være i stand til at opnå et lån, der er tilstrækkeligt til at sikre en videregående uddannelse, der måske tager 5-6-7-8 år, vil de fleste unge, der kommer fra mindre-bemidlede hjem, vige tilbage for at påtage sig en lånebyrde, der måske kommer til at ligge et sted mellem 20 000 og 30 000 kr., og som en lang årrække efter uddannelsens afslutning skal afbetales. En gennemførelse af låneprincippet i almindelighed vil betyde, at loven ikke bliver effektiv. En forudsætning for, at de pågældende tør gå i gang med en sådan uddannelse, vil være, at det er stipendie- eller legatprincippet, der bringes til anvendelse.

For det tredje vil jeg gerne understrege, at lovforslaget bygger på det, man kunne kalde effektivitetsprincippet. De ydelser, der i henhold til forslaget skal kunne gives

den enkelte unge, der søger en videregående uddannelse, er af et sådant omfang, at det ikke bliver nødvendigt for den unge at påtage sig erhvervs-mæssigt arbejde i større udstrækning ved siden af for at kunne klare sit ophold under studietiden. Det er så meget vigtigere, som erfaringen viser, at de unge, der skal studere og videreudanne sig og samtidig påtage sig et erhvervsarbejde i større udstrækning, ikke får mulighed for at koncentrere sig tilstrækkeligt om deres uddannelse og derfor får en ringere start længere henne, ligesom de får en dårligere uddannelse.

For det fjerde ønsker jeg at understrege det princip, at hjælpen skal sættes ind straks fra begyndelsen af en uddannelse. Det finder udtryk i forslaget om, at der skal gives hjælp og støtte lige så vel til gymnasiaster som på de andre tidligere trin. Det er ikke tilstrækkeligt, at man først sætter ind, f. eks. når den unge har fået sin studentereksamen og begynder på et universitetsstudium, man må også være i stand til at hjælpe de mindre-bemidlede unge gennem gymnasiet.

For det femte vil jeg gerne understrege det princip, om jeg så må sige, der finder udtryk i, at der gives en hjælp ikke blot til akademisk uddannelse, men også til andre former for uddannelse. Det er naturligt, at i denne debat har spørgsmålet om hjælp til den akademiske uddannelse været det, der har trængt sig mest på, dels fordi det her drejer sig om formerne for den lange uddannelse, dels fordi dette problem har været diskuteret mere grundigt gennem den sidste menneskealder; men det forekommer mig overordentlig vigtigt, at man undgår en situation, hvor nødvendige og rigtige hjælpeforanstaltninger overfor den akademisk studerende ungdom fører til, at ungdom med lyst og evne for videregående uddannelse suges over til de akademiske erhverv, og det undgås, når man giver unge, der vil søge anden uddannelse, en tilsvarende mulighed for at blive i stand til at gennemføre en sådan. Derfor lægger vi fra mit partis side overordentlig megen vægt på, at man her har gjort forslaget så omfattende.

For det sjette vil jeg også understrege, at forslaget naturligvis bygger på det princip, at hjælpen kun skal ydes til dem, der